

Lezing: Prediker 3 : 1 – 13

De 7 werken van barmhartigheid staan in de schijnwerpers in deze 40 dagen tijd.

Inmiddels hebben we aandacht besteed aan:
de zieken bezoeken – de eerste week
de dorstigen laven – vorige week
de gevangenen bezoeken door afgelopen
donderdagmorgen de Paasgroeten te schrijven voor de
gevangenen

Later zullen nog volgen: de vreemdelingen onderdak
bieden (komende woensdag), de naakten kleden, de
hongerigen eten geven en tenslotte op Palmzondag de
doden begraven. En telkens zal ook in de schikking een
verwijzing zijn naar dat werk van barmhartigheid.

En dan vandaag een achtste werk van barmhartigheid.
Laat ons barmhartig zijn voor ons gemeenschappelijk
huis. Met deze oproep voegde paus Franciscus een
achtste werk toe aan de reeks van zeven. Waar de andere
zeven werken zich richten op de zorg voor de mensen,
wild paus Franciscus hiermee de zorg voor de aarde als
huis van de mens onder de aandacht brengen.

En deze bidzondag, wanneer we bidden voor wat we aan
de aarde toevertrouwen is bij uitstek een dag om hierbij
stil te staan.

Vorig jaar was voor kerken die op woensdag de bidstond
voor gewas en arbeid houden, de laatste dienst die
gehouden werd voordat de beperkende
coronamaatregelen ingingen.

De lezing uit Prediker, met die indrukwekkende aaneenschakeling van voorspoed en tegenspoed komt tegen die achtergrond toch wel dichtbij. Voor alles wat er gebeurt is er een tijd. Het klinkt op het eerste gehoor geruststellend dat er voor alles wat er gebeurt een bepaalde tijd is.

De Prediker denkt na... Hij denkt en hij denkt, over het leven, over de tijd die verstrijkt: het is zo'n bijzonder groots geheel met allemaal gebeurtenissen/levensmomenten die elkaar afwisselen, die ook vaak tegenovergesteld aan elkaar zijn. Een tijd waarin je blij bent en een tijd waarin je huilt. En zo passend in deze tijd: een tijd van omhelzen en een tijd van afweren. Een tijd van opruimen en een tijd van bewaren. Een tijd, ja hetzelfde tijdstip soms zelfs, waarin er in de ene straat een kind wordt geboren en in een andere straat iemand sterft. Zoveel tegenstellingen, die als puzzelstukjes één grote puzzel vormen. ... Maar dat maakt het ook wel tot een heel ingewikkelde puzzel. Prediker zegt het zo: alles gebeurt op de juiste tijd. Toch begrijpt een mens dat nooit helemaal. De mens ziet soms wel verbanden tussen verleden en heden, tussen heden en toekomst. En wij merken dat gebeurtenissen/gevoelens elkaar afwisselen in het leven: vreugde en verdriet, liefde en haat. En Prediker heeft ook gelijk als hij zegt dat bepaalde gebeurtenissen steeds weer terugkomen: ziekten, wereldwijde epidemieën, oorlogen en ook mooie tijden van opbloei en welvaart.

Wij mensen proberen heel diep over de tijd te denken en te begrijpen en van de tijd te leren..., maar het geheel van het leven, van de tijd van begin tot einde te bevatten, te begrijpen, dat kunnen wij niet. Dat is veel te groot voor ons. En soms overvalt het ons. Waarom al die puzzelstukjes bij elkaar van vreugde en verdriet, van dansen met elkaar en eenzaam stilzitten? En waarom de een dit meemaakt en de ander dat?

En wat de zin ervan is? En ja, wat wij er aan kunnen doen? Aan heel veel kunnen wij niets doen.

Het komt, zoals het komt.

Tenslotte concludeert Prediker: Uiteindelijk begrijpt een mens nooit helemaal wat God doet. Daarom zeg ik: Je kunt maar het beste vrolijk zijn en van het leven genieten.' Met andere woorden: je kunt er beter maar gewoon het beste van maken, want je komt er toch niet uit. Geniet wat er te genieten valt. Leef met volle teugen. Maar dat gaat wel erg snel... en misschien vindt u het ook wel erg makkelijk klinken ... een beetje plat misschien wel.

Dat je gewoon moet genieten wat er te genieten valt. Tja, voor zo'n boodschap hoef je niet in de Bijbel te lezen. komen. Dat kan je overal lezen en horen. Op social media, in reclames die je vertellen dat je jezelf wel eens mag verwennen, dat je moet genieten en dat je daarom vooral dit of dat moet kopen. En in deze corona tijd vraagt u zich vast ook regelmatig af: wat er nog valt te genieten? Ik in ieder geval wel.

Wat kunnen wij nu van deze woorden, dit diepe nadenken van de Prediker leren? Waarom deze woorden in de Bijbel geven en wat kunnen we ermee?

In ieder geval vertelt Prediker ons dat al die tegenstellingen die er zijn, dat die allemaal bij het leven horen. Vreugde en verdriet. Gezondheid en ziekte. Leven en dood. Oorlog en vrede.

En de uitbraak van het covid 19 virus zou goed kunnen passen in het rijtje van gebeurtenissen van Prediker: Er is een tijd voor het uitbreken van het virus en er is een tijd voor het uitdoven ervan.

Veelbetekenend is dat we de uitbraak van het covid19 virus en wat het teweeg brengt in onze samenleving zijn gaan duiden als de corona crisis.

Het doet ons bestaan op zijn grondvesten schudden. De economische groei, die begin 2020 nog zo bejubeld werd, is ons uit handen geslagen

We kunnen zeggen dat een crisis vaak iets zichtbaar maakt van wat we ten diepste wel wisten. En misschien legt de huidige crisis vooral de kwetsbaarheid van ons bestaan bloot.

Een kwetsbaarheid die velen al kenden. Zoveel mensen ervaren aan de lijve of in hun omgeving dat gezondheid een kwetsbare gave is.

En ook de kwetsbaarheid van de economie werd duidelijk en treft al die mensen die ontslagen zijn, die hun bedrijf failliet zien gaan.

En dan is er ook de eenzaamheid. Zoveel schrijnende verhalen over mensen die anderen zo missen, die nauwelijks bezoek ontvangen, voor wie de dagen zo stil en saai zijn. Aan de andere kant is er oprechte zorg voor elkaar, ontstonden allerlei creatieve oplossingen mensen nabij te zijn. Dan maar op afstand. Maar we merken nu ook dat het geduld en de creativiteit soms opraken.

En zeker de eerste lockdown had ook nog andere gevolgen. Omdat we zo min mogelijk de deur uitgingen, was er veel minder verkeer op de weg en in de lucht. De natuur bleek er enorm van op te knappen: er groeide en bloeide van alles. En ook mensen knapten op van de schone lucht.

En wat zullen wij leren van vooral die periode van het vorige voorjaar? Zullen we niet veel meer aandacht moeten hebben voor het groen? Meer de lokale ondernemers steunen? Blijven we meer vanuit huis werken?

Wat zal onze bijdrage kunnen zijn aan de oproep van paus Franciscus om barmhartig te zijn voor ons gemeenschappelijk huis? Pasklare antwoorden zijn er niet, misschien begint het met onze stemkeuze bij de komende verkiezingen.

En daarom is het ook goed om als gemeente aandacht te geven aan deze biddag voor gewas en arbeid. Omdat we beseffen dat ons leven kwetsbaar is, dat we die kwetsbaarheid ook in ons gebed aan God mogen noemen. En bidden om zijn barmhartigheid opdat ook wij barmhartig zijn.

Dat we ons in ieder geval niet zullen laten verlammen door angst voor de toekomst. Want in het spoor van Jezus, die barmhartig was voor zoveel mensen, mogen wij ons koesteren in die nabijheid.

En met Hem gaan wij de weg door het leven. Hij leert ons barmhartig te zijn voor mensen èn voor de aarde. We zijn op weg naar Pasen, feest van een nieuw begin, van nieuw leven.

Dat we vanuit die verwachting verder zullen gaan:

want in de koude van de winter,
groeit de lente ondergronds,
nog verborgen tot het uitkomt,
God ziet naar zijn schepping om.

Dat dat ons moed en vertrouwen zal geven,

Kome wat komt.

Loosdrecht, Gereformeerde Kerk

ds. Hillegonda Ploeger